Фольклорні джерела повісті М. Коцюбинського «Тіні забутих предків». Твір 10 клас

Поезія жити не може на смітнику,
а без неї життя – злочин.
М. Коцюбинський

Предковічні Карпатські гори, які щохвилини змінюють свій настрій. Густий та похмурий ліс. Царство тендітних сумних смерек. Долом мчить Черемош, «жене зелену кров гір, неспокійну й шумливу». А там далі ліси уступають місце широким, укритим густою травою полонинам...

Відчуття казковості карпатського життя не полишає нас, коли читаємо «Тіні забутих предків». Цю повість відомого майстра художнього слова Михайла Коцюбинського дійсно можна назвати поемою. Поемою про любов, чисту та незрівнянну, про красу і вірність, про духовність, яка так потрібна людям.» Тіні забутих предків» – річ для М. Коцюбинського унікальна. Багатьох дивує, чому східноукраїнський автор пише про гори, полонини, таємничий світ гуцульського народу, використовує його діалект. Ці реалії ми звикли бачити лише в творах письменників Західної України. Але виявляється, що інтерес до життя гуцулів з'явився в письменника давно. Досконало вивчити цей край допомогла митцю дружба з Іваном Франком та Володимиром Гнатюком. Відомий фольклорист і етнограф В. Гнатюк надсилав товаришу багатотомні видання етнографічної комісії. Тут були коломийки, легенди, анекдоти, зібрані фольклористом у Закарпатті. «Що за хороша книжка!

Таке багатство народної творчості, багатство, колоритність мови» , – так відписував М. Коцюбинський етнографу. Крім того, у Карпатах збереглися традиції прадавнього, дохристиянського світобачення наших предків. Цим привабила автора Гуцульщина. Та надзвичайне враження справили на нього відвідини Криворівні в 1910 і 1911 роках.

Письменник захоплюється карпатською природою, життям гуцулів, в яких багата фантазія, які знають велику кількість казок, повір'їв, легенд, символів.

Незмінний інтерес і любов до фольклору виявляв М. Коцюбинський із самого початку своєї творчості. Повість «Тіні забутих предків» – яскравий зразок плодотворного використання класиком усної народної творчості.

Автор повісті – художник-психолог. Тому він зазирає в душу людини, хоче зрозуміти, як формується її характер, чим вона живе. Головним героєм твору є Іван Палійчук. З перших сторінок повісті ми потрапляємо в атмосферу фантастичних народних вірувань. Хлопчик, не дивлячись на свій ранній вік, знав дуже багато, міг розказати про нявку, потопельників, про арідника (злого духа), який «править усім». Народні уявлення про чорта викликали у письменника особливий інтерес. Визнання двох творчих начал – доброго і злого – поклало відбиток на всі уявлення про світ, які сформувалися у героїв повісті. В їх уста Коцюбинський вкладає ідею про те, що чорт – початок усякої культури, а бог передав всі «винаходи» людям. Тому Іван «кликав на тайну вечерю до себе всіх чорнокнижників, мольфарів...».

Майстер слова показує народження чарівних перлин народної творчості. Іван Палійчук грав на флоярі. Пісні, мелодії він записував з голосу гір, але це був спів його душі.

Саме в пісні зароджується його кохання з Марічкою, оповите піснями, напоєне ними. Під час їхніх блукань лісами Іван грав, а Марічка співала. Співаночок знала безліч, сама вміла складати. І мова їх звуків була мовою кохання.

І згадай мні, мій миленький,
Два рази на днину,
А я тебе ізгадаю
Сім раз на годину.

Розкрити красу природної душі людей – жителів гірських полонин – допомагають М. Коцюбинському використані ним гуцульські коломийки.
Трагічно обривається поетичне, духовно багате кохання Івана і Марічки, яке вражало своєю гармонійністю. Саме життя для Івана тепер втрачає свій сенс. «Поклик кохання і муки» породжує в його душі ілюзії, фантастичні образи (танок з чугайстром, зустріч з мавкою). Він хоче смерті і знаходить її. Герой гине, аби не підкоритися злу, але своєю смертю, щастям за мить до кінця він перемагає зло, жорстокість і бездуховність.

Значну роль у творі відіграють ворожіння. Ворожать Палагна, мольфар Юра. Обидва вони є уособленням злих, грубих сил, жорстокості, бездуховності, зла. «Од його слова гинула худоба, сохла й чорніла, як дим, людина, він міг наслати смерть і життя, розігнати хмару і сперти град...»

В епілозі повісті митець показує діалектику життя і смерті, що втілюється в зображенні обряду похорон. Обряд цей у гуцулів сповнений ритуального і таємничого змісту. Тут і ридання за померлим, і веселощі, гомін юрби. Так поєднуються і смерть, і життя, і оптимізм людини, яка в цьому обряді виказує свою зневагу до смерті.

Повість М. М. Коцюбинського «Тіні забутих предків», на мою думку, виховує почуття прекрасного, поглиблює наші знання з етнографії та фольклору. Прочитавши твір, ми замислюємося, що ж таке справжня любов, щастя, у чому сенс людського життя.